

تأثیر برنامه آموزش مهارت‌های ارتباطی والدین بر میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر نوجوان

نرگس نصیری‌نیا^۱

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۱۲/۱۵ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۳/۰۴

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین تأثیر برنامه آموزش مهارت‌های ارتباطی والدین بر میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر نوجوان انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دختر دوره اول دبیرستان‌های دولتی شهرستان دماوند بود که از بین آنها ۷۷ دانش‌آموز دختر و والدینشان به صورت غیرتصادفی انتخاب شدند. گروه آزمایش در برنامه مداخله شرکت کرد و گروه کنترل مداخله‌ای دریافت نکرد. جلسات آموزشی با توجه به نیازهای والدین به صورت ۱۶ جلسه آموزشی یک تا یک و نیم ساعته برگزار شد؛ ۴ جلسه آموزش مهارت‌های ارتباطی نیز با نوجوانان برگزار گردید. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک و گزارش پیشرفت تحصیلی بود. داده‌ها با آزمون من‌ویتنی و آنالیز کوواریانس تحلیل شدند. نتایج تفاوت معنی‌دار بین پیشرفت تحصیلی در گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل نشان نداد.

کلید واژه: دبیرستان، پیشرفت تحصیلی، مهارت‌های ارتباطی، نوجوان، والدین

۱. کارشناس ارشد پرستاری سلامت جامعه، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

یکی از دغدغه‌های اصلی در حوزه‌ی آموزش عالی، مسئله‌ی افت تحصیلی است که به نوبه‌ی خود پیامدهای منفی متعددی برای دانش‌آموزان ایجاد می‌کند که پیامدهایش منجر به ایجاد مشکلاتی هم برای فرد و هم جامعه می‌شود و سرمایه‌های فردی و اجتماعی را هدر می‌دهد. اصطلاح پیشرفت تحصیلی عبارت است میزان دستیابی دانش‌آموزان به اهداف آموزشی از پیش تعیین شده که انتظار داریم در کوشش‌های یادگیری خود به آنها برسد (احمدی، حاتمی، احدی، اسدزاده، ۱۳۹۲). پیشرفت تحصیلی با نتایج مثبت چندگانه مانند عملکرد روانشناختی بهتر، ادامه دادن تا تحصیلات عالی، توان بالقوه شغلی و همچنین خودپنداره مثبت مرتبط است. پیشرفت تحصیلی در هر مرحله عملکرد تجمعی خانواده، جامعه و تجارب تحصیلی است (قمری، امیری مجد، خوشنام، ۱۳۹۳). در بسیاری از موارد معضل افت تحصیلی و شکست در مدرسه یکی از اولین علائم بروز مشکلات جدیدتر محسوب می‌شود (محمدی، پورصابری، ۱۳۹۸). با توجه به ارتباط پیشرفت تحصیلی با پیامدهای مثبت تحولی از قبیل کاهش بزهکاری، کاهش آسیب‌های روانی، کاهش خطر سوء مصرف مواد و افزایش موفقیت‌های شغلی و تحصیلی پرداختن به پیشرفت تحصیلی از اهمیت فراوانی برخوردار است (احراری، نجفی، محمدی فر، ۱۳۹۷). عوامل گوناگونی بر پیشرفت تحصیلی افراد تاثیر می‌گذارند که متخصصان تعلیم و تربیت آنها را به چهار دسته عوامل فردی، آموزشی، خانوادگی و اجتماعی تقسیم کرده‌اند (احمدی، حاتمی، احدی، اسدزاده، ۱۳۹۲). عوامل مربوط به خانواده: خانواده به عنوان یکی از عوامل موثر و با نفوذ در شخصیت فرد فرض می‌شود. تاثیر خانواده بر پیشرفت تحصیلی از ابعاد گوناگونی چون ساختار، ارزش‌های حاکم، نحوه انتظارات و توقعات از فرزندان، شرایط عاطفی و روابط درون‌گروهی و برون‌گروهی، جایگاه اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی خانواده تعداد فرزندان و ویژگی‌های فردی

والدین می‌تواند بر پیشرفت تحصیلی نوجوانان تاثیر داشته باشد (حسینی، طباطبایی، اله یاری، ۱۳۹۰).

نوجوانی مهمترین دوره در زندگی انسان به شمار می‌رود و بی‌شک می‌توان مرحله نوجوانی را به عنوان آستانه شکل‌گیری شخصیت فردی از مهمترین مراحل رشد شخصیت دانست (کهندانی، شیرازی، عسگری، ۱۳۹۴). درمیان بحران هویت دوره نوجوانی نقش والدین و مهارت آنان در برقراری ارتباط مثبت و سازنده با فرزند نوجوانشان بسیار حساس و حیاتی است (محرری، سلطانی فر، خالصی، اسلامی، ۱۳۹۱). این مهارت‌ها از چنان اهمیتی در دوره نوجوانی برخوردارند که نارسایی آنها با احساس تنهایی، اضطراب اجتماعی، افسردگی، عزت‌نفس پایین و عدم موفقیت‌های شغلی و تحصیلی همراه می‌باشد (احمدی، حاتمی، احدی، اسدزاده، ۱۳۹۲) پومنی^۱ و همکاران (۲۰۱۸) در مطالعه خود نشان دادند کیفیت نامطلوب ارتباط والدین با نوجوان با افزایش مشکلات در سلامت رفتاری و روانی در بین نوجوانان تایلندی در ارتباط است (پومنی، تدلا، ریچ، ۲۰۱۸). نبود ارتباط موثر بین والدین و فرزندان از جمله مهمترین عوامل خانوادگی تاثیرگذار بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموز است (بابایی، فداکار سوجه، شیخ الاسلامی، کاظم نژادلیلی، ۱۳۹۴). آرابیت^۲ و همکاران (۲۰۱۸) بیان کردند نوجوانانی که عملکرد تحصیلی خوبی دارند، از حمایت خوب والدین برخوردارند و کمتر دچار مشکلات روانی می‌شوند (آرابیت و همکاران، ۲۰۱۸). نتایج تحقیق خسروشاهی و کلیر در سال ۹۶ نشان داد آموزش مهارت‌های ارتباطی باعث افزایش سازگاری تحصیلی، انگیزش درونی و انگیزش بیرونی دانش‌آموزان شده است و میزان بی‌انگیزشی دانش‌آموزان را کاهش داده است. در واقع آموزش مهارت‌های ارتباطی باعث افزایش انگیزش دانش‌آموزان نسبت به یادگیری و تحصیل می‌شود (بهادری خسروشاهی، حبیبی کلیر، ۱۳۹۶). هدمن^۳ و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهش خود نشان دادند که آموزش مهارت‌های ارتباطی باعث بهبود سازگاری

1. pummanee
2. Arabiat
3. Hedman

اجتماعی و افزایش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود (هدمن و همکاران، ۲۰۱۳). عبدالهی و همکاران در مطالعه خود دریافتند که آموزش مهارت‌های ارتباطی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تاثیر مثبت و معنی‌داری دارد (عبدالهی، بشیرنژاد، مهدوی، ۱۳۹۹). مطالعه فردانیان^۱ و همکاران ۲۰۱۶ نشان داد بین الگوی ارتباطی نوجوانان با خانواده و مدرسه در رابطه با هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی تأثیر معناداری وجود دارد (فردانیان و همکاران، ۲۰۱۶). بررسی‌ها نشان داد بیشتر مطالعات انجام شده در گروه‌های نوجوان و معلمان بوده است و کمتر آموزش مهارت‌های ارتباطی به والدین مدنظر قرار گرفته است. به دلیل اهمیت فوق‌العاده دوران نوجوانی و نقش پیشرفت تحصیلی در آینده نوجوانان این مطالعه با هدف تعیین تاثیر برنامه آموزش مهارت‌های ارتباطی والدین بر میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر نوجوان انجام شد.

روش پژوهش

این پژوهش یک تحقیق نیمه‌تجربی بود. جامعه آماری دانش‌آموزان دختر پایه هشتم و نهم و والدین آنها بودند که در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ در یکی از دبیرستان‌های دولتی شهرستان دماوند مشغول به تحصیل بودند. در این پژوهش انتخاب دبیرستان به صورت غیرتصادفی انجام شد. در نهایت به صورت تصادفی یک کلاس به عنوان گروه آزمایش و یک کلاس به عنوان گروه کنترل انتخاب شدند و مورد بررسی قرار گرفتند. تعداد دانش‌آموزان گروه آزمایش ۳۸ نفر و دانش‌آموزان گروه کنترل ۳۹ نفر بود. معیار ورود دانش‌آموزان دختر دبیرستان دولتی شهرستان دماوند در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ تمایل به شرکت و همکاری در مطالعه را داشته باشند و معیار خروج جابه‌جایی دانش‌آموز از دبیرستان در زمان پژوهش بود.

ابزار

ابزار گردآوری داده‌ها شامل: ۱- گزارش پیشرفت تحصیلی شامل مجموع نمرات مستمر، میان‌ترم و پایان‌ترم نیمسال اول و نیمسال دوم است. ۲- پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک خانواده و دانش‌آموزان: شامل ۲۱ گویه بود که در آن سن والدین، تحصیلات و شغل والدین، تعداد کل اعضای خانواده، وضعیت اقتصادی، تغییرات رفتار نوجوان، مشکلات حین برقراری ارتباط، وجود مشکل پیرامون برخی موضوعات از قبیل امور دینی و مذهبی، امور تحصیلی و غیره پرسیده شده است. ۳- ابزار کاربندی پژوهش شامل پرسشنامه بررسی نیازهای آموزشی والدین که شامل ۲۲ گویه بود که سطح دانش و نگرش والدین را نسبت به نوجوان و تغییرات دوران نوجوانی و نیازهای نوجوان و ارتباط با نوجوان را بررسی می‌کرد. این ابزار برای طراحی برنامه آموزشی والدین استفاده شد. ۴- چک لیست برقراری ارتباط والدین: شامل ۱۲ اقدامی است که والدین باید به کار ببرند.

روش اجرا

برنامه برای آموزش بزرگسالان (والدین) طراحی شد. برنامه آموزشی شامل آموزش حضوری، ارائه پاورپوینت، فیلم آموزشی و پمفلت که محتوی آن بر اساس نیازهای والدین طراحی گردید. کتب مرتبط با محتوی برای آموزش بهتر و تفهیم بهتر مطالب معرفی شد. جلسات آموزشی با توجه به نیازهای والدین به صورت ۱۶ جلسه آموزشی یک تا یک و نیم ساعته برگزار شد. پس از دریافت رضایت آگاهانه والدین به گروه‌های ده‌نفری تقسیم شدند و برای هر گروه ۴ جلسه آموزش مهارت‌های ارتباطی با نوجوان برگزار گردید. حین برگزاری جلسات از تجربیات والدین نیز استفاده شد. برخی از والدین به مشاور ارجاع داده شدند. داده‌های جمع‌آوری شده از پرسشنامه‌ها توسط نرم‌افزار spss نسخه ۲۲ تجزیه و تحلیل شد.

پس از انجام مطالعه در گروه کنترل به منظور ملاحظات اخلاقی پمفلت آموزشی مهارت ارتباطی والدین به والدین آنها داده شد.

جدول اجلسات آموزشی

جلسات	هدف	محتوا
جلسه اول	معرفی و توضیح هدف مطالعه تکمیل پرسشنامه دموگرافیک فرم بررسی نیازها و رضایت آگاهانه	اهمیت ارتباط با نوجوان
جلسه دوم	شناخت دوران نوجوانی شناخت تغییرات نوجوانی	تعریف نوجوانی و تغییرات فیزیکی و شناختی و... نوجوانی
جلسه سوم	شناخت شیوه‌های برخورد والدین شناخت راهکارهای تقویت ارتباط بین والدین و نوجوان دختر	شیوه‌های برخورد با نوجوان مدیریت رفتار در نوجوان
جلسه چهارم	شناخت نیازهای نوجوان	نیازهای زیستی و روانی نوجوان

نتایج

دو گروه آزمایش و کنترل از نظر متغیرهای دموگرافیک (سن والدین، شغل والدین، تحصیلات والدین، وضعیت اقتصادی، تعداد اعضای خانواده) همگن بوده و در این رابطه اختلاف معنی‌دار بین دو گروه وجود نداشت. متغیر سن مادر که در دو گروه همگن نبود وارد تحلیل کوواریانس شد، اما ضریب کوچکی داشت و معنی‌دار نبود.

طبق نتایج جدول شماره ۲ مقایسه متغیر پیشرفت تحصیلی قبل از مداخله در دو گروه معنی‌دار نیست. دو گروه قبل از مداخله در این متغیر تفاوت معنی‌دار نداشته‌اند.

جدول ۲ مقایسه میانگین نمره پیشرفت تحصیلی قبل از مداخله در دو گروه آزمایش و کنترل

گروه	آزمون		کنترل		p-value
	انحراف میانگین	انحراف معیار	انحراف میانگین	انحراف معیار	
پیشرفت تحصیلی	۱۸,۱۳	۱,۹۴	۱۷,۱۹	۲,۴۳	۰,۰۷ من ویتنی

برای بررسی اثر مداخله بر «پیشرفت تحصیلی» از تحلیل کواریانس استفاده شد. به این صورت که در این تحلیل مقدار این متغیر قبل از مداخله به عنوان متغیر کمکی استفاده شد و میانگین آن در دو گروه پس از مداخله مقایسه شد. پذیره همگنی واریانس‌ها با آزمون لون و پذیره نرمال بودن باقیمانده‌های مدل با آزمون شاپیرو-ویلک انجام شد که این پذیره‌ها در سطح خطای ۵ درصد برقرار بودند. همچنین پذیره موازی بودن شیب‌ها نیز تأیید شد.

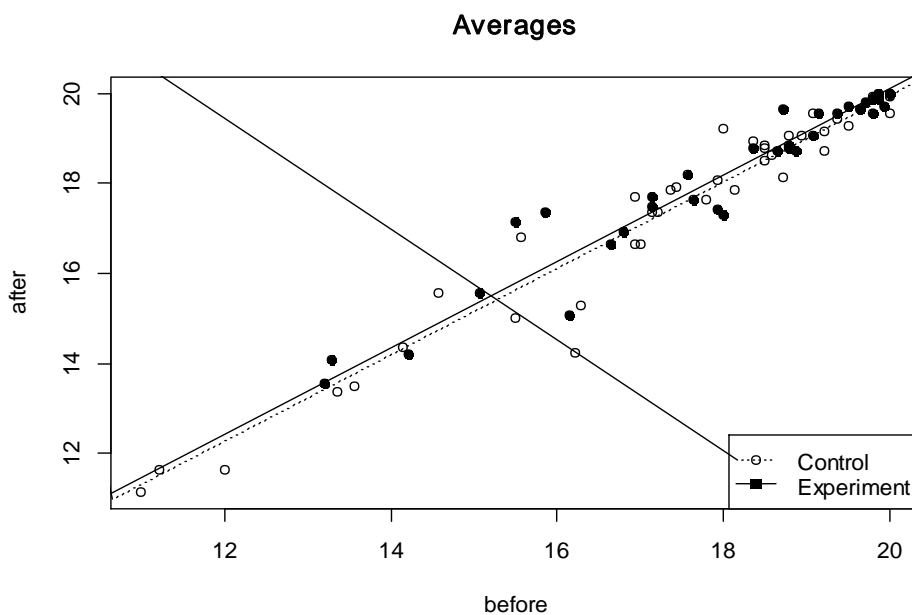
جدول ۳ تحلیل کواریانس برای بررسی اثر مداخله بر پیشرفت تحصیلی

پارامتر	برآورد	خطای معیار	مقدار احتمال
مقدار ثابت	۰,۷۲	۰,۴۸	۰,۱۴
گروه	۰,۱۷	۰,۱۲۵	۰,۱۹
پیش آزمون	۰,۹۶	۰,۰۲۸	۰,۰۰۱

* گروه مرجع

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد اثر مداخله بر پیشرفت تحصیلی معنی‌دار نیست. در واقع پیشرفت تحصیلی بعد از مداخله تنها ارتباط زیاد و معنی‌داری با همین مقدار در قبل از مداخله دارد و خود مداخله تأثیری بر آن نداشته است. شکل ۱ این نتیجه را نشان می‌دهد که در آن داده‌های دو گروه تفاوت زیادی ندارند. بنابراین فرضیه پژوهش ما یعنی افزایش پیشرفت تحصیلی در

گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل بعد از اجرای برنامه آموزش مهارت‌های ارتباطی والدین افزایش می‌یابد تایید نشد .

شکل ۱ میزان پیشرفت تحصیلی در دو گروه آزمایش و کنترل قبل و بعد از مداخله

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج مطالعه نشان داد برنامه آموزش مهارت‌های ارتباطی به والدین در بهبود پیشرفت تحصیلی نوجوانان دختر چندان تاثیر نداشته است چرا که مهارت‌های ارتباطی نیازمند زمان و تکنیک‌های هوشمندانه است که والدین و دختران نوجوان در ابتدای راه بودند. مطالعه انجام شده با مطالعه رحمنی و همکاران ۱۳۹۲ همسو می‌باشد (رحمنی، فرج الهی، ضرابیان، ۱۳۹۲). شناخت تغییرات رفتاری دختران نوجوان و طراحی برنامه مهارت‌های ارتباطی والدین توانست کمک کند تا والدین ارتباط بهتری با نوجوان دختر خود برقرار کنند. برخورد با نوجوان باید به گونه‌ای باشد که به تشدید عصبانیت، عصیانگری و عناد منجر نشود. مطالعه حاضر با مطالعه (حسینیان و همکاران ۱۳۹۵) و مطالعه (احدی و همکاران ۱۳۹۲) همسو نمی‌باشد. در توجیه تناقض مطالعه حسینیان و همکاران با مطالعه حاضر می‌توان گفت که مطالعه حسینیان و همکاران نمونه‌ها از مادران دانش‌آموزانی که دارای سازگاری اجتماعی پایینی بودند انتخاب شدند. همچنین در مطالعه احدی و همکاران دانش‌آموزانی که خودکارآمدی پایینی داشتند به عنوان نمونه انتخاب شدند. به نظر می‌رسد تفاوت‌های فردی و اجتماعی در نمونه‌های مورد مطالعه تا حدی توجیه کننده تضاد در نتایج این مطالعات باشد. به طور کلی می‌توان عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی را به سه دسته کلی تقسیم نمود: ۱- ویژگی‌های فردی دانش‌آموز مانند عزت‌نفس، اضطراب، خودکارآمدی، هوش، هدف، انگیزه، برنامه‌ریزی، ابعاد شخصیتی و آمادگی جسمی و روانی ۲- عوامل مربوط به خانواده در حقیقت خانواده به عنوان یکی از عوامل موثر و با نفوذ در شخصیت فرد فرض می‌شود تاثیر خانواده بر پیشرفت تحصیلی از ابعاد گوناگونی چون ساختار خانواده، ارزش‌های حاکم در خانواده، نحوه انتظارات و توقعات از فرزندان، شرایط عاطفی و روابط درون‌گروهی و برون‌گروهی، جایگاه اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی خانواده تعداد فرزندان و ویژگی‌های فردی والدین می‌تواند بر پیشرفت تحصیلی فرزندان تاثیر داشته باشد. ۳- عوامل مربوط به مدرسه و نظام آموزش و پرورش: عدم تناسب

هدف‌ها و محتوای برنامه‌ها با نیازها، استعداد و علایق دانش‌آموزان. عدم تناسب روش‌ها با محتوای برنامه‌ها، عوامل مربوط به معلم مانند تجربه، مهارت و ... علل مربوط به مدرسه و سازمان آن مانند امکانات و شرایط محیطی، جمعیت مناسب آموزشی و ترکیبی آنها می‌باشد (حسینی، طباطبایی، اله یاری، ۱۳۹۰). مطالعه (قمری و همکاران در سال ۱۳۹۳) نشان داد بین تعارض والد-نوجوان و پیشرفت تحصیلی رابطه‌ی معکوس و معنی‌دار وجود دارد و حدود ۱۳ درصد از تغییرات پیشرفت تحصیلی را در دانش‌آموزان متغیرهای عملکرد خانواده و تعارض والد-نوجوان تبیین می‌کند. خانواده به عنوان اولین نهاد اجتماعی می‌تواند نقش بارزی در پیشرفت تحصیلی و همین‌طور افت تحصیلی نوجوان داشته باشد از جمله عوامل خانوادگی موثر می‌توان شرایط عاطفی و امنیت محیط خانواده، شرایط اجتماعی و اقتصادی، تحصیلات و سطح فرهنگ خانواده، تعداد اعضا و اشتغال مادران را نام برد که والدین با دانش‌آموز و درس و تحصیل او چگونه برخورد کنند و در الگوهای تربیتی خود برای چه نوع رفتارهایی ارزش قائل می‌شوند یکی از اجزای اساسی در شکل‌گیری نگرش دانش‌آموز نسبت به تحصیل نگرش خانواده نسبت به مدرسه، معلمان و درس است. در موارد بسیاری علت افت تحصیلی یا شکست تحصیلی در اثر نگرش‌های منفی، تضادها، مساعد نبودن شرایط خانواده از نظر عاطفی، روانی و ... است که در مطالعه حاضر این عوامل بررسی نشد. شاید یکی دیگر از دلایل آن تعداد محدود حجم نمونه مطالعه ما باشد که نتوانست تفاوت را نشان دهد. همچنین عامل دیگر می‌تواند مدت زمان محدود مطالعه حاضر باشد که نتوانسته تاثیر برنامه مهارت‌های ارتباطی را بر روی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان نوجوان نشان دهد. جو عاطفی مدرسه نیز در پیشرفت تحصیلی شاگردان تاثیر دارد. تحقیقات نشان داده است که دانش‌آموزان در جوی که فشار روانی کمتری داشته باشد. جوی که در آن راهنمایی شده و احساس امنیت کنند، پیشرفت تحصیلی بهتری دارند. در حقیقت از دیگر عوامل تاثیرگذار بر بهبود پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت میان دانش‌آموزان نوجوان و معلمین می‌باشد که در مطالعه انجام شده روی بهبود

این رابطه اقدامی صورت نگرفت. چنانچه نتایج مطالعات (انجلز^۱ و همکاران ۲۰۲۱) بر اهمیت روابط عاطفی معلم و دانش‌آموزان نوجوان در پیشرفت تحصیلی تاکید می‌کند. مطالعه (صمدی ۱۳۹۳) و (طالبی خانساری ۱۳۹۹) با عنوان رابطه بین شیوه‌های مدیریت کلاس و مهارت‌های ارتباطی بانگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهر چابکسر نیز موید این موضوع است که مهارت‌های ارتباطی مثبت و موثر معلمان می‌تواند در جهت افزایش انگیزه پیشرفت تحصیلی و پیشگیری از فرسودگی و افت تحصیلی دانش‌آموزان استفاده شود.

آنچه از اهمیت ویژه‌ای در دختران نوجوان برخوردار است برقراری ارتباط مناسب از طرف والدین و سایرین از جمله معلمان است که باید با شناخت دوره نوجوانی مهارت‌هایی را در برقراری ارتباط بکار ببرند تا منجر به حفظ سلامت روان نوجوان شود چرا که در محیطی که نوجوان احساس امنیت نماید احتمال پیشرفت تحصیلی افزایش می‌یابد. در واقع ایجاد یک ارتباط موثر بستگی به عواملی دارد که با شناسایی آن‌ها هر یک از افراد خانواده می‌تواند مهارت خود را بهبود بخشد و بر موانع ایجاد آن چیره شود. برای ایجاد چنین ارتباطی افراد خانواده نیاز به داشتن مهارت‌هایی، چون خلاقیت، فن بیان، و برنامه‌ریزی دارند که در یک برنامه آموزشی همواره به آنها توجه می‌شود در این پژوهش هم به این موارد توجه شده فقط زمان بیشتری نیاز داشته است پژوهشگر تا حدودی موفق بوده است اما همیشه برای ارتباط زمان بیشتری نیاز است تا اثرات آن را در نوجوان دید پیشنهاد می‌شود به دلیل تناقض موجود در نتایج مطالعات قبلی و مطالعه حاضر و اهمیتی که نقش روابط خانواده در پیشرفت تحصیلی نوجوان نشان می‌دهد با توجه به اینکه اکثر والدین شرکت کننده در جلسات این پژوهش را مادران تشکیل دادند برنامه آموزش مهارت‌های ارتباطی با حضور هر دو والد (پدر و مادر) و در طول زمان بیشتری انجام شود.

ملاحظات اخلاقی : کلیه ملاحظات اخلاقی از قبیل اخذ رضایت آگاهانه از مشارکت کنندگان در مطالعه و نیز محرمانه ماندن اطلاعات خصوصی افراد در این مطالعه رعایت شد. مقاله حاضر حاصل پایان نامه دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری سلامت جامعه مصوب معاونت محترم پژوهشی دانشکده علوم پزشکی دانشگاه تربیت مدرس بوده و دارای کد اخلاق به شماره IR.AJUMS.REC.1397.689 می‌باشد.

تشکر و قدردانی:

نویسنده از حوزه معاونت پژوهشی دانشگاه تربیت مدرس برای حمایت از طرح مذکور، مراتب سپاس خود را اعلام می‌دارد.

منابع فارسی

- احمدی، محمد سعید، حاتمی، حمید رضا، احدی، حسن، اسدزاده، حسن. (۱۳۹۲). تاثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر باورهای خودکارآمدی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر. رهیافتی نو در مدیریت آموزشی. سال چهارم. شماره ۴. (پیاپی ۱۶)
- احراری، عماد الدین، نجفی، محمود، محمدی فر، محمد علی. (۱۳۹۷). رابطه هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی: نقش واسطه‌ای حرمت خود و حمایت اجتماعی. مطالعات روانشناسی تربیتی. دوره ۱۵. شماره ۳۰. ۲۸-۱
- بابایی، مریم، فداکار سوقه، ریحانه، شیخ الاسلامی، فرزانه، کاظم ن‌کاد لیلی، احسان. (۱۳۹۴). بررسی میزان عزت نفس و عوامل مرتبط با آن در دانش آموزان دبیرستانهای شهر رشت. پرستاری و مامایی جامع نگر. دوره ۲۵. شماره ۷۷. ۸-۱
- بهادری خسروشاهی، جعفر، حبیبی کلیر، رامین. (۱۳۹۶). تاثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر انگیزش تحصیلی و سازگاری تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه. آموزش و ارزشیابی سال دهم. شماره ۳۹. ۱۵۱-۱۷۳
- حسینیان، سیمین، بهرنگی، محمدرضا، قاسم زاده، سوگند، تازیکی، طیه. (۱۳۹۵). اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی به مادران بر سازگاری اجتماعی، پرخاشگری و پیشرفت تحصیلی فرزندان. اندیشه‌های نوین تربیتی. دوره دوازدهم. شماره ۱
- حسینی، صدیقه سادات، رسول زاده طباطبایی، الهیاری، عباسعلی. (۱۳۹۰). مقایسه دلبستگی هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی در فرزندان جانباز، شاهد و غیر شاهد. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت مدرس.
- رحمنی، فریده، فرج الهی، مهراج، ضرابیان، فروزان. (۱۳۹۲). مطالعه رابطه‌ی بین مهارت ارتباطی معلمان با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان استان قزوین. دومین کنفرانس بین المللی مدیریت، کارآفرینی و توسعه اقتصادی.

صمدی، معصومه. (۱۳۹۳). پیش بینی پیشرفت تحصیلی توسط ادراک دانش آموزان از سبک‌های ارتباطی معلم. پژوهش در برنامه ریزی درسی. دوره ۱۱، شماره ۱۶ (پیاپی ۴۳).

۷۳-۵۸

طالبی خانساری، لیلا. (۱۳۹۹). رابطه بین شیوه‌های مدیریت کلاس و مهارت‌های ارتباطی بانگیزه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مقطع ابتدایی شهر چابکسر. مدیریت و چشم انداز آموزش. دوره ۲. شماره ۳ (پیاپی ۵)؛ ۱۱۳-۱۳۱

عبداللهی، الهام، بشیرزاد، حسن، مهدوی، مطهره. (۱۳۹۹). بررسی رابطه مهارت‌های ارتباطی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه. پنجمین کنفرانس ملی رویکردهای نوین در آموزش و پژوهش.

قمری، محمد، امیری مجد، مجتبی، خوشنام، امیرحسین. (۱۳۹۳). رابطه عملکرد خانواده و تعارض والد-نوجوان با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مقطع راهنمایی. آموزش و ارزشیابی (علوم تربیتی). دوره ۷. شماره ۲۸. ۵۱-۶۲

کهندانی، آمنه، شیرازی، فائزه، عسگری، فاطمه. (۱۳۹۴). نوجوانی و رابطه آن با بحران هویت. همایش بین المللی روانشناسی و فرهنگ زندگی. دوره ۱

محمدی، محمد مهدی، پورصابری، رقیه. (۱۳۹۸). اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر سلامت روان و پیشرفت تحصیلی نوجوانان تحت همودیا لیز. مجله مراقبت پرستاری و مامایی ابن سینا. دوره ۲۷، شماره ۱. ۴۵-۵۴

محرری، فاطمه، سلطانی فر، عاطفه، خالصی، حمید، اسلامی. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر آموزش برنامه تربیت سازنده به مادران در بهبود روابط با فرزندان نوجوان. دانشکده علوم پزشکی مشهد. دوره ۵۵. شماره ۲. (پیاپی ۲). ۱۱۶-۱۲۳

منابع انگلیسی

- Arabiati D, Shaheen A, Nassar O, Saleh M, Mansour A. 2018. social and health determinants of adolescent wellbeing in Jordan. *pediatric nursing* .55-60
- Engels M Spilt J Denies K Verschuieren K. 2021. The role of affective teacher-student relationships in adolescents school engagement and achievement trajectories. *Learning and Instruction*;75
- Firdanianty P Djuara P, L Herien P Djoko S. 2016. The Influence of Adolescent Communication Patterns to Emotional Intelligence and Learning Achievement of Senior High School Students in Bogor. *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research.*; 30;1: 121-134
- Hedman, E., Mortberg, E., Hesser, H., Clark, D.M., Lekander, M., Andersson, E., & Ljotsson, B. 2013. Mediators in psychological treatment of social anxiety disorder: Individual cognitive therapy compared to cognitive behavioral group therapy. *Behavior Research and Therapy*;51(10), 696-705
- Pummanee T, Tedla Y, Riesch S. 2018. Barriers to the Quality of Parent-Adolescent Communication in Thailand: An Ecological System Analysis. *International journal of child development and mental health* ;6:87-101

The effect of parents' communication skills training program on the academic achievement of adolescent female students

Nasirinia Narges¹

Abstract

The aim of this study was to determine the effect of parents' communication skills training program on the academic achievement of adolescent female students. The research method was quasi-experimental with pre-test-post-test design with a control group. The statistical population included female students of public high schools in Damavand, from which 77 female students and their parents were selected non-randomly. Data collection tools included a demographic information questionnaire and academic achievement report. Data were analyzed by Mann-Whitney test and analysis of covariance and the results did not show a significant difference between academic achievement in the experimental group compared to the control group.

Keywords: High school, Academic achievement, Communication skills, Adolescent, Parents

1. M.Sc, Nursery Department, *Faculty of Medical Sciences, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.*